

Qurban bayramınız mübarək!

Müsləmanların hərəylik bayramı

Bəşəri səviyyədə praqmatizm və fərdlik meyilləri nə qədər qabarıq şəkildə üzə çıxsada da, humanizmə, insanpərvərliyə əsaslanan yüksək dəyərlər insanlığın ali zineti kimi aktuallığını, mənəvi təsir gücünü daim qoruyub saxlamışdır. Milli düşüncə sistemimizdə xüsusi yer tutan mərhəmət, insanpərvərlik, yardımlaşma, xeyirxahlıq kimi ali dəyərlərə tapınaraq cəmiyyətə yüksək mənəvi dəyərlər tələq edilmişdir. Dövlətlərin ənənələrinin də əsasında dayanır. Milli, dini bayramların qorunub saxlanması, onların dövlət səviyyəsində qeyd edilməsi Azərbaycan cəmiyyətimizdə də daim razılıqla qarşılanmışdır...

Dini bayramlarımızdan biri olan Qurban bayramı gizli çalılar, mahiyyəti ilə hər zaman Azərbaycanı da böyük sevgi ilə kəçirilib. Orta əsrlərdən bu yana Qurban bayramı ölkəmizdə hər zaman qeyd edilib. Bu bayramın mənəvi aurası hər zaman dövlətçilik tariximizlə bir addımlayib. Dünya müsəlmanlarının birlik və hərəylik bayramı olan Qurban XII əsr Şərq itibahında da, İslam coğrafiyasının qitələrdə qaldığı əsrlərdə də öz aktuallığını itirməyib.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə də hökumət bu bayrama biganə qalmayıb. Daha sonra, 70 il sovetlən tərkibində qalan Azərbaycanda yenə də Qurban bayramına böyük önəm verilib. Müstəqilliyimizin bərpasından sonra isə Qurban bayramı dövlət səviyyəsində qeyd olunmağa başlayıb.

Müstəqilliyimizin ilk illərində ölkədəki ağır vəziyyət yəqin ki, hamının yadındadır. Müharibə aparən dövlət həm də öz iqtisadiyyatını yenidən qurmağa, özünü dünya çapında təsdiq etməyə cən atırdı. Bəzi daxili və xarici qüvvələr buna qarşı çıxdı. Bu qəder çətinliyə baxmayaraq, ümmətimizin lider Heydər Əliyev 1994-cü il mayın 21-də Qurban bayramında Bibiheybat məscidində gedərək, xalqı bayram münasibətilə təbrik etdi. Ulu öndərin bu ədəmi ölkənin gələcək ideoloji prinsiplərini əsasını qoydu. Heydər Əliyev o zaman demişdi: "Xalqımız tə-

cavüzkarlar tərəfindən müharibəyə cəlb olunub. Qəhrəman oğullarımız torpaqlarımızı qorumaq uğrunda şəhid olurlar. Biz doğma torpaqlarımızı müdafiə edəcədik, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin edəcədik, milli, dini ənənələrimizin hamısını bərpa edəcəydik. Xalqımız bundan sonra ulu babalarının yolu ilə, Məhəmməd peyğəmbərinin qoyduğu yol ilə gedəcək və xoşbəxt gələcəyə çatacaqlar".

Qurban bayramına olan bu münasibət bu gün də yüksək səviyyədə davam edir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev digər dövlət və dini bayramlar kimi, Qurban bayramının da xalq tərəfindən lazımı şəkildə qeyd olunmasına böyük önəm verir, bu mərasimin mənəviyyət tariximizdə xüsusi yer tutduğunu qeyd edir. Hər il Qurban bayramı ərəfəsində iki qeyri-ış gününün elan edilməsi də Prezident İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır. Belə ki, bayramı birinci gün qeyd etmə bilməyən ikinci gün də mənəvi borcunu ödəmək imkanı qazanır. Eynilə dini mənbələrdə də Qurbanın qeyd olunması bu mexanizmə əsaslanır.

İslam dünyasının ən müqəddəs bayramlarından sayılan Qurban bayramı bütün müsəlman ölkələrində təmtəraqla qeyd olunur. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Milli Məclisin qəbul etdiyi 1992-ci il 27 oktyabr tarixli "Azərbaycan Respublikasının bayramları haqqında" Qanununa əsasən Qurban bayramı Azərbaycanda da dövlət səviyyəsində bayram edilir.

Üç səmavi dinin - Yəhudilik, Xristianlıq və İslamın hər üçündə də müxtəlif formada qurbanlıq mövcuddur. Lakin İslamda qurbanlıq xüsusi mahiyyət və əhəmiyyət kəsb edir. Onun əsasında Allaha sonsuz sevgi, qüdrətinə dərin inam və iman işığı durur. İnsan halallığa, paklığa, imkansızlara əl tutmağa səsləyən Qurban bayramının çox maraqlı tarixi və şərtləri var. Bütün dinlərdə edilən qurban İslamda hicrətin ikinci ilində əmr edilmişdir. İslama qəribə qurban "Allaha yaxınlıq" mənasını ifadə edir. Bir başqa sözlə ifadə edilsə, qurban Allaha yaxınlıqaraq, onun rızasını qazanmaq üçün Qurban bayramı günündə ibadət niyyətilə və Allahın ədylə kəsilen heyvana deyilir.

Qurban başəriyyətin inanc sistemində

ən qədim və ali mərasimlərdən biri hesab edilir. Başəriyyət var olandan insan dünyagörüşü üç böyük mərhələdən keçib: mifik, dini və elmi. Qurbankeşmə mərasiminin mifik dünyagörüşündən dinc inanc sisteminə keçməsi onun dəyərini daha da artırır.

Dini dünyagörüşündə qurbankeşmə mərasimi İslamdan da əvvəl mövcud olub. Lakin o vaxtlar bu mərasim günahdan təmizlənmək kimi primitiv dünyagörüşünə əsaslanaraq, guya qazanblanmış tanrıların könlünü almaq üçün həyata keçirilirdi. Qədim Şərqdə, eradan əvvəlki dövrün Avropasında, həmçinin hindu qəbilələrində də bu mərasim böyük miqyasda həyata keçirilirdi. Amma çox təəssüf ki, o vaxtlar insanlar qurban verilməmiş. Yalnız təkaləhlilərdə - Yəhudilik, Xristianlıq və İslamda insanın qurban verilməsi qadağan edilib.

Qurbanlığın ən gözəl xüsusiyyətlərindən biri odur ki, burada din, məzəhb ayr-seçkililiyə uy verilmir. Bu bayramda istənilən dindən olan yətimin, kimsəsizin və yoxsulna haqqı var ki, varlığın imkanlarından bəhrələnsin, adı gələndə imkanı bilməyən qurban etindən dadsın. Qurbanlıq Allaha xoş gələcək bir əməli icra etmək deməkdir.

Qurban kəsmək yalnız buna imkanı olan varlı adamların boyundna haqqdır. İmkani olmayan adama isə qurban kəsmək vacib deyil. Qurban kəsmək üçün borc pulu həyvan almaq da İslamda təqdir olunmur, çünki bu bayramın əsas mahiyyəti zənginlərin imkansızların birliyi, qardaşlığıdır. Bu bayramda hamı sevinməlidir.

Hər fərdin və ya qalxard həyatında müəyyən əlamətdar günlər, bayramlar var. Bunlar öz yerində, əmma müsəlman üçün dinimiz buyurduğu olan iki gözəl bayram - Ramazan və Qurban bayramı xüsusi əhəmiyyət və anlam daşıyır. Yəni bu iki bayram özlüyündə hamı təfəkkür mövzusu, həm də bir mükafat mahiyyətindədir.

Küsülülərin başsıdığı, sevenlərin bir araya gəldiyi, zəhmət və səfətdə dolu günlərin ən dəyərliyərlərindən olan Qurban Bayramımız mübarək olsun! Mübarək Qurban bayramı bərəketliylə, bolluqluylə gəlsin, insanlığa xeyir gəlsin!..

ZABDULLAYEVA,
"Respublika".